עליזה בגין כרעיית ראש־הממשלה (1978)
נגד פירסום

עליזה בגין כ„ביתרזם" (1982)
קורבן מכאיב

ירושלים, המשיכה להתגורר באותה דירה לאה בת־הזקונים, שעבדה כ־דיילת־קרקע באל על.

עליזה בגין היתה צדיקה גדולה. היא עסקה בפעולות של מתן ב־סתר. בגין היה מקבל עשרות מיכ־תבים. היא היתה ממונה על המיכ־תבים, קוראת אותם, עונה עליהם בעזרת מזכירה, דואגת למלא את הבקשות. היא שגאה פירסום ראת הראיון הראשון שלה בכלי־התיק־שורת נתנה לירון לונדון בעלי כו־תרת רק אחרי שנבחר בעלה כראש־ממשלה. בעת מסע־הבחירות של 1977 ניסו אנשי מישרד־הפירסום לשכנעה לשתף פעולה עם העיתו־נות. הם אירגנו לה ראיונות־ענק בעיתוני־הנשים. עליזה בגין אמרה לא.

דברים קטנים

הצניעות הפכה לה תכונה ראשונה. היא שמרה על קשרים הדוקים עם אירגון יד וידיות מיוחדות במיקלחת שבבית ברחוב בלפור.

בניגוד לבעלה ההדור, המקפיד בלבושו, היא לא ייחסה חשיבות רבה לבגדים. בעת ביקורו של ראש־הממשלה באוסלו רכשה מעיל־פרווה יקר־ערך. לבעל ה־חנות סיפרה כי הקנייה היקרה התאפשרה מכיוון שראש־הממשלה מכר את זכויות סיפרו, המרד, לחברת־סרטים הוליוודית. הגברת בגין לבשה את מעיל־הפרווה רק פעם אחת ויחידה, בעת ביקורה באוסלו. היא אהבה ללבוש מיכ־נסיים. הצבעים האהובים עליה היו כחול וחום. תכשיטים כימעט שלא היו לה, פרט לשעון וטבעת־נישו־אין. את בגדיה נהגה לרכוש ב־חנות קטנה ברחוב דיזנגוף.

כמו בעלה, גם היא אהבה לקנות במקומות קבועים.

בתקופת הבחירות ב־1977 החליט מישרד־הפירסום כי משקפיו של בגין אינן מתאימות לו, וכי ה־מיסגרת גורמת לו עוול. מהמישרד פנו אל עליזה בגין וביקשו ממנה לבקש מבעלה להחליף את מיסגרת־המישקפיים. היא אמרה: „אין סי־כוי, בגין רגיל למישקפיים האלה משנים." הפירסומאי ניסה לשכנע אותה בחשיבות העניין, והיא השי־בה לו: „בסדר, אני אדבר עם יחיאל, שינסה לשכנע אותו."

יחיאל קדישאי, ידידו הוותיק של ראש־הממשלה ומזכירו, נהג תמיד לעזור לאלה לשכנע את בגין ב־„דברים קטנים", לא־חשובים כב־יכול. לבסוף הסכים ראש־הממשלה להחליף את מישקפיו, אך הוא הת־עקש לעשות זאת אך ורק אצל האופטיקאי שלו, שחנותו נמצאת בקצה רחוב אלנבי, ליד האופרה.

„היא תצא טוב"

עליזה בגין לא הקדישה תשו־מת־לב לתמונות המלוויות על קירות ביתה. אילו היה הדבר תלוי בה, היו קירות הבית ברחוב בלפור בירושלים מלאים בתמונות נכדיה. היא לא ייחסה חשיבות למתנות. מעיל של פייר קארדן, שקיבל מנחם בגין, נמסר במתנה לידיד חולה. שעון־זהב שקיבל ראש־הממשלה נמסר לעולים חדשים מרוסיה.

למרות מחלת־האסטמה הקשה שלה נהגה עליזה לעשן בשרשרת. גם כאשר חדל בגין, כעצת רופ־איו, לעשן, המשיכה היא לחסל כמה חפיסות סיגריות ליום. מעולם לא הטרידה את בעלה במישרדו. והעדיפה להישאר בצל. כאשר נש־אלה איך הרגישה כאשר הזכיר אותה בעלה מעל במת־הניצחון, אחרי שהליכוד זכה בבחירות. השיבה בפשטות: „בגין תמיד היה ג'נטלמן."

כאשר כל תשומת־הלב מוקדה אל מצב־בריאותו הרופף של בעלה, היתה עליזה בגין אשה חולה מאוד. פעם אחת אמרה לבתה חסיה: „למה תמיד שואלים אותי למצב בריאותו של אבא? למה לא שואלים למצב בריאותי?"

כאשר הכינה עיתונאית פרופיל על עליזה בגין, פנתה אל בתה חסיה וביקשה את עזרתה. חסיה השיבה: „פרופיל על אמא זה בסדר גמור. בכל מיקרה היא תצא טוב."

השקפות חזקות

לידיה העריצו אותה. בתה הרווקה לאה לא היתה גם היא בשנים האחרונות בקו־הבריאות. בתה חסיה, נשואה ואם לשני ילדים, ליוותה את אביה במסעותיו, כאשר אמה החולה לא יכלה להת־לוות אליו. על בנה הבכור, בנימין זאב, אומרים שכמוהו כאמו הוא שונא פירסום, אך השפעתו על אביו רבה. שלושת הילדים כיבדו את האשה החזקה שעמדה לצידו של אביהם ברגעים הקשים.

האנשים שעבדו במחיצתה — נהגו של בגין, ועובדות־הניקיון בבית מישפחת בגין ברחוב בלפור — אהבו את פשטות הליכותיה. היא היתה תמיד ענייינית. נהגה לחלק מתנות לעובדים והכירה כל שוטר ששמר על בית ראש־הממשלה בשמו הפרטי.

מחווה גדולה

לבנו משני חדרים ומשתי עליות. במערכת זו יש תאים, המשמשים כקוצבי־לב. הם נותנים הוראה להתכווצות הלב בזמנים קבועים. בכל פעימת־לב נזרק נפח הדם מהלב לגוף. בקצב נורמלי מתכווצים קודם הפרוזדורים. ב־מיקרה של עליזה בגין, החדרים קיבלו הוראה להתכווצות מוקדמת. זוהי מערכת שאינה תקינה, שבה מופיעה ההתכווצות בחדר במקום בעליות. הוראה זו ניתנה עוד לפני „עליזה בגין." כתב קארטר בזיכ־רונותיו, „היתה למעשה חלק אינ־טגרלי ממישלחת ארצה." רבים התרשמו שהיא היתה בעלת הש־קפות פוליטיות חזקות, ושהיתה קיצונית וקשוחה אף מבעלה.

מחלתה הקשה של עליזה בגין התמירה בשנים האחרונות. היא סבלה מפעימות חדריות מוקדמות. בשפה מיקצועית: Ventricular premature Beats.

שהיא משני חדרים ומשתי עליות. במערכת זו יש תאים, המשמשים כקוצבי־לב. הם נותנים הוראה להתכווצות הלב בזמנים קבועים. בכל פעימת־לב נזרק נפח הדם מהלב לגוף. בקצב נורמלי מתכווצים קודם הפרוזדורים. ב־מיקרה של עליזה בגין, החדרים קיבלו הוראה להתכווצות מוקדמת. זוהי מערכת שאינה תקינה, שבה מופיעה ההתכווצות בחדר במקום בעליות. הוראה זו ניתנה עוד לפני טכיקרדיה" (העולם הזה 2328).

עליזה בגין אושפזה ביחידה לטיפול נשימתי נמרץ. זו יחידת־מיידית לחולים, אשר נשקפת סכנה לחייהם. היא אושפזה ב־יחידה מבודדת, כדי לשמרה מזי־הומים. עיקר הטיפול שקיבלה היה הנשמה. היא החזקה באמצעים מלאכותיים, ולא היתה מסוגלת לנשום באופן עצמאי.

במהלך אישפוזה האחרון שהתה ימים ארוכים בחוסר־הכרה מוחלט, ומצבה נע בין קריטי לגבולי. היא ירדה במישקלה באופן דראסטי, והיה זה מחווה גדולה מציידה להור־פיע בציבור בערב הליב"יחרום. היא לוותה אז על־ידי בתה, חסיה, ועל־ידי רופא צמוד.

ראש־הממשלה נהג לפקוד את מיטת־חוליה של אשתו מדי יום. בחודש האחרון סירבו הרופאים לאפשר לו להיכנס לחדרה כמה פעמים. ראש־הממשלה היה מדוכא, מצב אשתו הלך והחמיר. הוא שקל לבטל את נסיעתו לארצות־הברית. הוא שאל את רופאיו לדעתם, אך הם ענו כי מצב בריאותה של אשתו אינו יכול להשתנות לרעה בשבועות הקרובים. הוא החליט לנסוע לארצות־הברית. זה יתלוי במצב בריאותה של אשתו. היום מצבה מאוד לא־טוב, ובמצב כזה אינני יכול לנסוע. אם מצבה ישתפר שוב, אוכל לנ־סוע. מצב בריאותה של אשתי הוא עניין קשה, שישפיע גם על הח־לטתי אם לכהן עד סוף הקדנציה."

רק יד המיקרה היא שמנחם בגין לא שהה לצד רעייתו, ש־ליוותה אותו במשך 43 שנים, ברגעיה האחרונים. מי שמכיר את בגין אומר שהוא לא יסלח זאת לעצמו לעולם.

שרית רשי

הנערה, שגדלה בבית עשירים, לא ייחסה חשיבות רבה למותרות. רק פעם אחת רכשה לעצמה מוצר־יוקרה וגם בו השתמשה פעם אחת בלבד. את המחנות היקרות שקיבלו היא ובעלה במשך שנים נהגה לתת לאחרים

שרה, אירגון חרדי המספק אמצעים רפואיים לנזקקים. אל האירגון הגיעה דרך יהודי אדוק בשם שטרן, שבחנותו רכשה ניברשות. הוא סיפר לה על האירגון, והיא התנדבה לעזור לו. האירגון גמל לה כגמולה. כאשר נזקקה באופן דחוף לבלוניגז ולאינהלאטור, סופ־קו לה אלה מייד, ללא תמורה. כאשר החליק בעלה ונפל באמ־בטיה, סיפק לו האירגון כיסא־גלגלים, ואף עזר להתקין שיפוע